

A photograph of a large field of pink peonies in full bloom, stretching from the foreground into the distance. The flowers are vibrant pink with green foliage. In the background, there is a long, low greenhouse with a corrugated metal roof and glass walls. Tall green trees are visible behind the greenhouse under a clear sky.

Westlands Museum

JAARVERSLAG 2025

Voorwoord

2025 was een jaar waarin het museum opnieuw heeft laten zien van grote waarde te zijn voor het publiek en de regio. Met uiteenlopende tentoonstellingen, educatieve projecten en samenwerkingen wist het museum bezoekers te inspireren, te verbinden en aan het denken te zetten.

In het kader van beheer en behoud van onze historie was de tentoonstelling Steenrijk – Ridders en kastelen in het Westland ontwikkeld. In de middeleeuwen stonden er in het Westland maar liefst zeventien kastelen, bewoond door adellijke families. De tentoonstelling nam bezoekers mee naar de roerige periode tussen de 12de en 16de eeuw, een tijd van macht, strijd, glorie en ondergang.

Ook organiseerde het Westlands Museum afgelopen jaar opnieuw een kunstitentoonstelling. In de fotoserie Modern Times verkende fotograaf Rogier Alleblas de complexe relatie tussen mens en natuur. Met een combinatie van humor en realisme liet hij zien hoe de mens zich verhoudt tot zijn directe omgeving en zette hij bezoekers aan tot reflectie op de moderne samenleving.

Daarnaast stond het museum uitgebreid stil bij een thema dat actueler is dan ooit: vrijheid. De oorlogen in Oekraïne en Gaza maken duidelijk dat vrijheid niet vanzelfsprekend is. Juist daarom blijft het belangrijk om de verhalen uit het verleden te blijven vertellen. In het kader van 80 jaar bevrijding organiseerde het museum de tentoonstelling Vrijheid moet je voelen. Aan de hand van tien voorwerpen werden bijzondere oorlogsverhalen uit het Westland verteld.

Een bijzonder onderdeel van deze tentoonstelling, en een project waar wij heel trots op zijn, was het project 'dilemmaborden', die het museum in samenwerking met Stichting Vrijheid realiseerde in het centrum van Naaldwijk. Verspreid over het Wilhelminaplein werden voorbijgangers uitgenodigd stil te staan bij morele keuzes tijdens de Tweede Wereldoorlog, denk hierbij aan: Ga je in het verzet of duik je onder? en Help je een Joods onderduikkind verbergen, of kies je voor de veiligheid van je eigen gezin? Het project benadrukte niet alleen de maatschappelijke betrokkenheid van het museum bij het Westland, maar liet ook de belangrijke educatieve waarde van het museum zien.

Met dank aan onze vrijwilligers, medewerkers, partners, sponsors en bezoekers kijkt het museum terug op een succesvol jaar. Samen vormen zij de kracht achter het museum. Met veel enthousiasme kijken we vooruit en zien we ernaar uit om samen met onze partners verder te bouwen aan een museum dat blijft verbinden en inspireren.

Met vriendelijke groet,

Lenny Dijkshoorn
*Voorzitter Stichting Streek-
en Tuinbouwhistorie Westland*

Inhoud

Voorwoord.....	3
Inhoud.....	5
Missie en visie	7
Collectiebeheer	8
Tentoonstellingen	10
Kenniscentrum Westlands Erfgoed	17
Educatie	18
Overige activiteiten.....	19
Organisatie	20
Sponsors, fondsen en donateurs	21
Financieel.....	22
Jaarrekening.....	23
Grondslagen voor de waardering en resultaatsbepaling	23
Balans	24
Toelichting op de balans.....	26
Exploitatierekening.....	28
Toelichting op de exploitatierekening	30
Aanvullende informatie materiële vaste activa	32

Missie en visie

Het Westlands Museum is het culturele erfgoedhart van het Westland. Het is het enige museum over de tuinbouwhistorie in Nederland en tevens het historisch museum van de streek Het Westland. Het Westlands Museum is een geregistreerd (sinds 2001), middelgroot museum. Dat betekent dat het officieel voldoet aan de professionele museumstandaard en de (internationale) definitie van een museum.

VISIE

Het Westlands Museum verbindt erfgoed en kunst. Laat historische ontwikkelingen zien en vertelt verhalen. Het is een plek waar je wordt gestimuleerd om je open te stellen voor verschillende manieren van kijken, waar je je leert verplaatsen in een andere tijd en in andere gezichtspunten. Door de collectie actief te gebruiken en te delen, zorgt het museum ervoor dat mensen zich ermee kunnen blijven identificeren zodat ook nieuwe netwerken en gemeenschappen ze kunnen gebruiken voor hun ontwikkeling.

MISSIE

Historisch besef verrijkt jong en oud. Het Westlands Museum ziet het als taak om het Westlands cultureel erfgoed te behouden en te delen met bezoekers van binnen en buiten Westland. Ontmoeten, inspireren en samen ontdekken staan centraal.

DOELEN

Doelen van het Westlands Museum zijn:

- Cultureel erfgoed behouden en delen (hét kenniscentrum voor Westlands erfgoed).
- Kunst en historie tonen met als uitgangspunt: Westlandse context in een breder perspectief.
- Toegankelijk zijn voor een breed publiek.

KERTAKEN

Voor de vier doelgroepen - museumbezoekers, onderwijs, specifieke groepen en het bedrijfsleven - voert het Westlands Museum drie kerntaken uit:

- Het beheer en behoud van een collectie over de tuinbouwhistorie inclusief historische tuin.
- Het beheer en behoud van een collectie over de streekhistorie.
- Het beheer en behoud van een collectie kunst.

HOOFDACTIVITEITEN

Binnen de drie kerntaken worden een vijftal hoofdactiviteiten georganiseerd:

- Beheer en behoud collectie
- Tentoonstellingen
- Kenniscentrum Westlands Erfgoed
- Educatie
- Overige activiteiten

Beheer en behoud collectie

Het Westlands Museum beheert een historische streekcollectie (voorwerpen, foto's, archief), een historische tuinbouwcollectie, een kunstcollectie en een historische museumtuin met als doel die te onderzoeken, documenteren, ontsluiten en bewaren. De collecties worden tentoongesteld of bewaard in het archief, het externe depot in Kwintsheul en in het kunstdepot van de gemeente Westland.

Om de missie te kunnen uitdragen, verzamelen we specifieke objecten die de geschiedenis op een overzichtelijke manier en in hoofdlijnen chronologisch of thematisch kunnen verbeelden. Zo kan het Westlandse erfgoed worden behouden, ontsloten en tentoongesteld. Collectievorming vindt vooral plaats via schenkingen om niet. In 2025 heeft het museum een aantal bijzondere schenkingen mogen ontvangen, bijvoorbeeld een rol inpakpapier van bakkerij C.M. Hofman uit Monster uit de jaren 1920 tot 1927, een krijtspuit uit ca. 1930 en een lijst met tomatenzaad van diverse zaadhuizen uit de periode 1950 tot 1960. Ten behoeve van de tentoonstelling 'Steenrijk. Ridders en kastelen in het Westland' heeft het museum een exemplaar van 'De Rijmkroniek van Holland' van Melis Stoke uit ca. 1620 aangekocht. In 2025 heeft het museum een aantal mooie schilderijen in de collectie op mogen nemen, waaronder het schilderij 'Westlandse schuit' van Pieter de Zwart (1880 – 1967), 'Zand afgraven' van Jacques Zon (1872 – 1932), een Jachtstilleven van Cornelis de Cocq (1815 – 1889) uit ca. 1870, 'De schipper' van Leendert Scheltama (1876 – 1966) en een prachtige collectie litho's, schetsboeken, etsen en losse schetsen van Piet Nieuwenhuysen (1916 – 2010). De acquisitie van kunstvoorwerpen vindt plaats op advies van de Kunstadvisiescommissie, die de conservator ondersteunt bij kunstgerelateerde vraagstukken.

REGISTRATIE

Het museum beheert een collectie van bijna 15.000 objecten. Deze worden door vrijwilligers geregis-

treerd op volgorde van binnenkomst en krijgen een uniek inventarisnummer. De voorwerpen worden beschreven volgens het MARDOC-trefwoordensysteem, dat in de loop van de tijd uitgebreid is met een eigen trefwoordensysteem, gebaseerd op de Westlandse situatie en de tuinbouw. Vervolgens worden de voorwerpen gedigitaliseerd in het museumregistratiesysteem Atlantis. Een selectie is raadpleegbaar via erfgoedwestland.nl.

Jacques Zon, Zand afgraven, olieverf op paneel, ca. 1920.

Uitgelicht

NIEUWE KUNSTAAANWINSTEN

Het Westlands Museum mocht een mooie collectie litho's, schetsboeken, etsen en losse schetsen, gemaakt door Piet Nieuwenhuysen ontvangen. Piet Nieuwenhuysen was schilder, tekenaar, graficus en beeldhouwer. Hij werd in 1916 geboren in Rotterdam, maar verhuisde in 1919 al naar Den Haag. Hij ging daar naar de Academie van Beeldende Kunsten en de Vrije Academie, waar hij later ook zelf docent werd. Hij betrok in 1957 de eeuwenoude boerderij Arckelsteyn in Poeldijk. Daar woonde hij midden tussen de kassen, een geliefd onderwerp in zijn werk. Nieuwenhuysen schilderde realistisch met een eigen interpretatie. Hij wist het Westland in zijn werken treffend en herkenbaar te typeren. Hij overleed in 2010. Hij liet een rijk en veelzijdig oeuvre na, waarvan het Westlands Museum een mooie doorsnede bewaart.

HOLLANDSCHE RIIM-KRONIJK

Inhoudende de gheschiedenissen der Graven van Hollandt tot het laet M. CCC. V.

Door enen Wiens naeme noch onbekent is voor 319.
saren beschreven.

Mel een Voorrede des Edelen E. Jonkh. Jan vander Does, Heer tot Noordwijk, Register-meester van Hollandt.

Hier is noch by gevoecht een vierachtige deducitie vande gelegentheit van Graef Floris ende Gerne van Velsen. Mitgedert een extraet uit een Oude Chronijcke, ghedruckt by Jan Veldenaer tot Utrecht tot laet ons Heeren 1499. Item den Extraet oec een ander out Bonet, vande iare 1325 in Françoys gheschreven.

IN 's GRAVEN-HAGHE,
By Hillebrant Jacobsz, Ordinarisende Ghesworen Drucker

Uitgelicht

GESCHIEDENIS OP RIJM

De Rijkmkroniek van Holland is een belangrijke bron voor de geschiedenis van het graafschap Holland. We kennen het uit overgeleverde handschriften uit de 14de eeuw. Het is in verschillende fasen tot stand gekomen. In de periode rond 1280 schreef een anonieme auteur het eerste deel. Hij was werkzaam aan het hof van graaf Floris V en beschreef de geschiedenis van Holland tot het jaar 1205. Melis Stoke (1235 – ca. 1315) was klerk aan het grafelijk hof. Hij maakte rond 1305 een vervolg op het eerste deel. Later maakte hij van het geheel een herziene versie. Het was in de eigen tijd al een gewild naslagwerk. Het was een pronkstuk dat de rijkdom van de bezitter benadrukte. De Westlandse edelen Willem II van Naaldwijk (ca. 1340 tot 1393) en Jan I van Polanen (1285 - 1342) bezaten een exemplaar van het handschrift. De Rijkmkroniek bevat belangrijke informatie over de graven in het Westland in de middeleeuwen, zoals Floris IV (1210 – 1234) en zijn vrouw Machteld van Brabant (1200 – 1267). De uitgave van de Hollandtsche Riim-Kroniik van Melis Stoke (uitgever: H. Jacobssz.) uit ca. 1620 is dan ook een waardevolle aanvulling voor de collectie van het Westlands Museum.

Piet Nieuwenhuysen, Appelbloesem, olieverf op doek, 1953.

Tentoonstellingen

TUSSEN KUNST EN RECLAME

KLEURRIJKE AFFICHES VOOR GROENTE EN FRUIT

19-10-2024 – 10-08-2025

De tentoonstelling 'Tussen Kunst en Reclame – Kleurrijke affiches voor groente en fruit' gaf een boeiend overzicht van de ontwikkeling van de affichekunst tussen 1890 en 1970 aan de hand van de affiches van het Centraal Bureau Tuinbouwveilingen.

Het Westlands Museum toont vaste en wisselende presentaties en tentoonstellingen, die de Westlandse context in een breder perspectief plaatsen. De tentoonstellingen gaan over kunst, tuinbouw- en streekhistorie.

Reacties uit het Gastenboek:
"Wat een prachtig museum! Mooi opgezette tentoonstellingen. Heel duidelijk leesbare teksten. We komen zeker terug." G. en M.

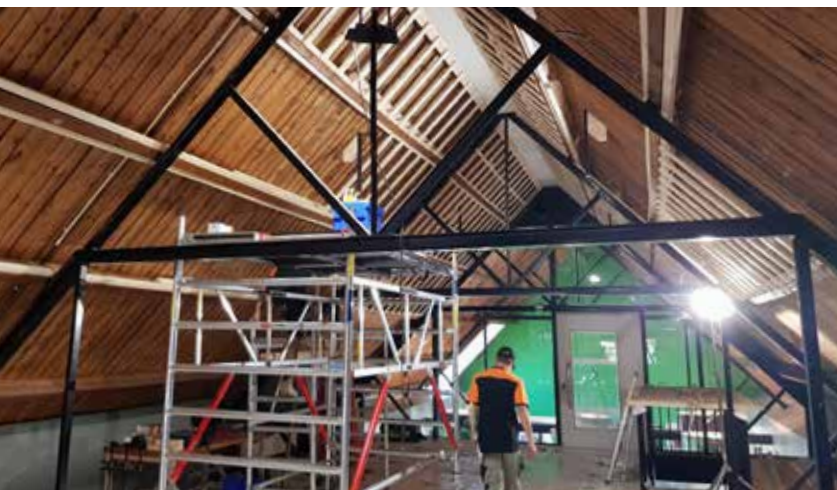
"Het blijft een leuk museum en altijd gezellig. Gastvrije ontvangst." P. en R. en de kleinkinderen

In 2025 zijn de volgende tentoonstellingen aan een breed publiek gepresenteerd:

In de negentiende eeuw ontstonden de eerste reclameposters. Door de komst van de lithografie werd het mogelijk om ze op grote schaal te produceren. Bedrijven ontdekten de kracht van het affiche om hun producten en merken te promoten. Ze gaven kunstenaars de opdracht om de affiches te ontwerpen. De affiches toonden - op het snijvlak van kunst en reclame - wat er speelde in een bepaalde periode. De tentoonstelling illustreerde dit met iconische affiches ontworpen door onder andere Jan Toorop, Jozef Israëls, Johann Georg van Caspel, Jacques Zon, Raoul Hynckes en André Vlaanderen. Ook het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen (CBT) ontdekte de kracht van het affiche. Het werd in 1917 opgericht om de belangen van de Nederlandse groente- en fruitveilingen te behartigen.

Een van de belangrijkste taken was het promoten van Nederlandse groente en fruit. Het CBT koos ervoor om niet te adverteren in kranten en tijdschriften. De groente- en fruitadvertenties zouden niet genoeg opvallen tussen andere advertenties. Geheel in de geest van de tijd liet het CBT kleurrijke affiches ontwerpen met pakkende slogans als 'Eet Nederlands fruit, dag in dag uit!'.

Reactie uit het Gastenboek: "Leuk die tentoonstelling 'Tussen kunst en reclame'. Vooral de oude affiches spraken me aan vanwege hun historische articeit." H.V., Voorburg

Uitgelicht

TENTOONSTELLINGSZAAL IN EEN NIEUW JASJE

Tijdens de zomermaanden van 2025 werd er hard gewerkt in de tentoonstellingszaal op de eerste verdieping van het Westlands Museum. Om in de toekomst nog beter kunst en erfgoed te kunnen presenteren, werd het dak geïsoleerd en beplaat. Het bedrijf Spit Projecten voerde dit uit, maar ook het bouwteam van het Westlands Museum werkte hard mee aan het leeghalen en vervolgens opknappen van de zaal. Eind september werd het werk opgeleverd. Vanaf eind 2026 gaat deze dienst doen als expositiezaal voor onze vaste kunstcollectie.

STEENRIJK - RIDDERS EN KASTELEN IN HET WESTLAND

22-11-2025 - 31-05-2026

In de middeleeuwen stonden er in de streek Westland zeventien kastelen die bewoond werden door adellijke families. De periode tussen de 12de en de 16de eeuw was een roerige tijd. De graaf van Holland had de macht in dit gebied. De edelen probeerden hun rijkdom en bezittingen te vergroten. Dat ging niet altijd zonder slag of stoot.

De tentoonstelling 'Steenrijk. Ridders en kastelen in het Westland' ging over de Westlandse kastelen en hun bewoners. Het kastelenlandschap in het Westland werd als decor gebruikt om het leven op een kasteel in de middeleeuwen te illustreren. Drie thema's stonden centraal: Het kasteel, Macht en Dagelijks leven op een kasteel. Bij elk hoofdthema werd een aantal subthema's uitgelicht, die geïllustreerd werden aan de hand van de Westlandse kastelen, zoals De adel, Hoekse en Kabeljauwse twisten en Rechtspraak, maar ook onderwerpen als Tijdverdrijf, Het geloof, Ridders en Powervrouwen. Een van de doelen van de tentoonstelling was om een breed publiek te interesseren voor archeologisch onderzoek. De basis van de tentoonstelling vormden archeologische vondsten uit de eigen collectie, maar ook bruiklenen van particulieren en het Provinciaal Archeologisch depot. De middeleeuwen kwamen tot leven met behulp van de bekende Westlandse tekenaar Richard de Rijke. De tentoonstelling gaf gelaagde informatie. Zo was er zowel voor families, als voor de leek en de geïnteresseerde bezoeker informatie te vinden.

De verhalen werden aan de hand van originele archeologische vondsten, afbeeldingen en documenten in een beeldende context geplaatst. De tentoonstelling werd ingeleid door een introductiefilm, waarin conservator Marjonne Kube met deskundigen en archeologen op zoek ging naar middeleeuwse sporen in het huidige Westlandse landschap. Families met kinderen gingen zelf op onderzoek uit in de tentoonstelling en ontdekten van alles met de speciale Speurroute 'Met Karel het Kasteel door'. Karel de Kasteelkat (ook wel 'Karel de Ondeugende') nam de kinderen en hun familieleden mee op een ontdekkingsstocht, vol vragen opdrachten en puzzels. Bij de tentoonstellingen werden diverse activiteiten georganiseerd, zoals lezingen over de verschillende kastelen door experts en fietstochten langs de vondstlocaties. Het boek 'Kastelen en adellijke

huizen in het Westland en Midden-Delfland' onder redactie van Jacques Moerman en uitgegeven door het Genootschap Oud-Westland en de Historische Vereniging Oud-Schipluiden, gaf verdiepende informatie en een blijvende borging van de kennis over de kastelen in de streek Westland.

*Reactie uit het Gastenboek:
"Bijzonder mooie en interessante tentoonstelling over de kastelen." Dhr. M., De Lier*

Uitgelicht

UNIEKE PIJNBANK

Op 12 december kwam cultuur- en kunsthistoricus Peter Paalvast naar het Westlands Museum. Hij doet al jarenlang onderzoek naar het cultuurhistorische perspectief op martelen en martelwerktuigen en kwam speciaal onze geselbank of pijnbank bekijken, die te zien was op de tentoonstelling 'Steenrijk. Ridders en kastelen in het Westland'. De pijnbank uit 's-Gravenzande bleek niet alleen authentiek, maar ook uniek. Waarschijnlijk stamt hij uit de 15de eeuw en verkeert, afgezien van de sporen van de tijd, nog grotendeels in originele staat. Uniek is de vorm van de plank, die ruwweg het menselijk lichaam volgt.

VRIJHEID MOET JE VOELEN – TIEN OORLOGSVERRHALEN UIT HET WESTLAND

08-03-2025 - 26-10-2025

Onze vrijheid was en is niet vanzelfsprekend. De oorlogen in Oekraïne en Gaza bewijzen dat eens te meer. Het is dan ook belangrijk om de verhalen te blijven delen over het Westland van 80 jaar geleden. In het kader van 80 jaar bevrijding organiseerde het museum samen met Jan-Willem van den Beukel de tentoonstelling 'Vrijheid moet je voelen'. Aan de hand van tien betekenisvolle voorwerpen werden bijzondere oorlogsverhalen uit het Westland verteld. Ze weerspiegelden gevoelens van angst, verdriet en nood, maar ook van hoop en blijdschap in een periode waarin voor velen niets meer zeker was. Het museum werkte ook mee aan de buitententoonstelling op het Wilhelminaplein in Naaldwijk, waar tien dilemmaborden werden geplaatst. Op de borden stonden stellingen, waarbij mensen werden uitgedaagd om dieper over vrijheid na te denken.

Reactie uit het Gastenboek: "Mooie tentoonstelling. Indrukwekkende verhalen en foto's over de oorlog." E.

PANORAMA VAN HET WESTLAND – DOOR DE OGEN VAN HARM HUMMEL

04-09-2024 – 23-02-2025

In de periode 1987 tot 2018 legde Harm Hummel de mooiste plekken in het Westland vast. Hij was een meester in het gebruik van de etstechniek. Hij heeft kassen afgebeeld vanuit verschillende gezichtspunten, maar ook de Oranjesluis, het Heilige Geest Hofje in Naaldwijk en gezichten op Monster en Kwintsheul. In de tentoonstelling was een prachtig panorama van het Westland te zien door de ogen van deze bijzondere Westlander. De bijzondere collectie met etsen van Harm Hummel is aan het museum geschonken door de Stichting Kunstmuseum Westland.

Reactie uit het Gastenboek: "Prachtige tentoonstelling, schitterende etsen van het Westland!"

Uitgelicht

MAVO-LEERLINGEN OP BEZOEK

Het museum organiseerde samen met Jan-Willem van den Beukel de tentoonstelling 'Vrijheid moet je voelen'. Jan-Willem van den Beukel is docent geschiedenis en maatschappijleer bij ISW Hoogeland. Op 16 oktober kwamen ruim 100 leerlingen van mavo 4 in de tentoonstelling langs om meer te weten te komen over hoe het eraan toe ging in het Westland tijdens de Tweede Wereldoorlog. De leerlingen gingen met elkaar in gesprek en waren onder de indruk van de gebeurtenissen die zo dichtbij plaatsgevonden hebben.

MODERN TIMES – ROGIER ALLEBLAS

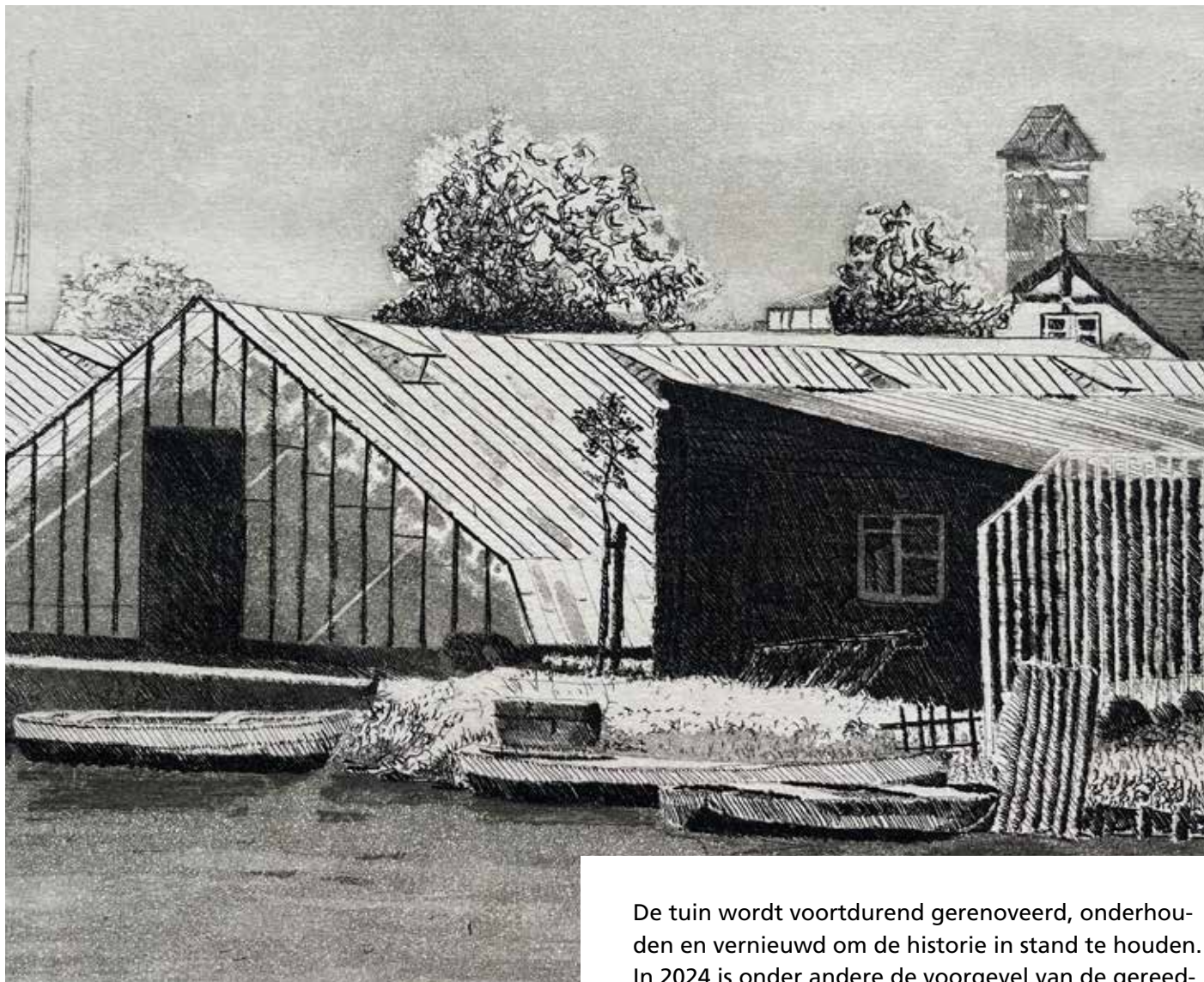
02-11-2025 - 29-03-2026

In de serie 'Modern Times' verkende fotograaf Rogier Alleblas de complexe relatie tussen mens en natuur. Met humor en realisme onderzocht hij hoe de mens zich tot zijn directe omgeving verhoudt.

Rogier Alleblas legt het gedrag van de mens vast in fotografische stillevens, die doen denken aan de Hollandse meesters uit de 17de eeuw. Maar er wringt iets. Plastic afval, voedselverspilling, overconsumptie en telefoonverslaving sluipen het beeld binnen.

Onderwerpen als vergankelijkheid en de milieuproblematiek worden confronterend en met een vleugje humor zichtbaar gemaakt. In beelden die op het eerste gezicht onschuldig lijken, worden grote maatschappelijke problemen van deze tijd subtiel én krachtig verbeeld.

*Reactie uit het Gastenboek:
"De fototentoonstelling is zeer de moeite waard!" M. en A.*

VASTE EXPOSITIE

Het museum heeft een vaste opstelling over de geschiedenis van het Westland met een focus op de ontwikkeling van de glastuinbouw.

HISTORISCHE TUIN

Een bijzonder onderdeel van het museum is de historische tuin. De museumtuin is het verlengstuk van de museale presentatie over de Westlandse tuinbouw.

Het verhaal dat binnen aan de hand van voorwerpen en beeldmateriaal verteld wordt, komt buiten letterlijk tot leven. Hier ervaren bezoekers 'in het echt' hoe er geteeld werd van circa 1700 – 1960. Er staat een schuur met tuinbouwgereedschap uit 1940 – 1960, er ligt een originele Westlandse schuif, er staan fruitmuren, er is aandacht voor tuinbouw in de volle grond en onder platglas (enkele en dubbele bakken) en er staan vijf historische kassen. De bouwwerken en kassen zijn grotendeels gemaakt van authentieke materialen. De teelten in de tuin zijn volgens een historisch teeltplan vastgelegd.

De tuin wordt voortdurend gerenoveerd, onderhouden en vernieuwd om de historie in stand te houden. In 2024 is onder andere de voorgevel van de gereedchapsschuif vernieuwd en op de plek van de smidse is een buitenexpositie met historische foto's van tuinbouwtaferelen gekomen. In het 'Bijenhok' is in samenwerking met imker Marieke Racké een expositie over de bijenteelt 'Blij met de bij' gerealiseerd.

TENTOONSTELLINGEN IN CIJFERS

In totaal zijn er 5 tentoonstellingen gehouden in 2025. In onderstaande tabel zijn de aantallen opgenomen over 2025 en 2024:

	2025	2024	Vershil	Vershil %
Betalend	9.021	13.644	-4.623	-34%
Gratis	984	1.223	-239	-20%
Totaal bezoek museum	10.005	14.867	-4.862	-33%
Museumkaart in % betalend	45%	65%	-7%	-13%
Opbrengst entree in €	47.745	59.959	-12.214	-20%
Gemiddelde prijs in €	5.29	4.39	0,90	20%

HERSENEN TOT HOUTSNIP

stond er op tafel in kasteel Polanen? Dankzij archeologische opgravingen weten we verrassend veel over het eten van de s van het kasteel.

kasteel zijn complete skeletten van runderen, schapen en varkens n. Dit wijst erop dat de dieren ter plaatse werden geslacht. De van de schapen waren in de lengte opengehakt om de hersenen atesse te kunnen eten.

ijke bewoners verbleven in de winter op Polanen. Ze reisden de rest aar langs hun andere kastelen. Het personeel bleef het hele jaar het kasteel. Bij hun verblijven zijn botten van schapen en varkens n. Bij de woontoren van de kasteelheer is slachtafval opgegraven twild, zoals houtsnip, patrijs, hert en konijn.

t stond op het Onder de
gen pitjes van f... vijge
emak oftewel h... bilet be

OP JACHT

Alleen de adel mocht jagen. Vrouwen jaagden niet zo fanatiek als mannen. Er waren regels en ceremonies, bijvoorbeeld over wie wanneer op welk dier mocht jagen.

Met pijl en boog of kruisboog schoot men op stilstaand en opvliegend wild. Jachthonden werden ingezet om het wild op te sporen of op te jagen. Op het jachtstilleven van de uit Maastricht afkomstige Cornelis de Cocq (1815 - 1889) zijn watersnippen afgebeeld, waar in deze streek graag op gejaagd werd.

Er werd niet alleen op, maar ook met vogels gejaagd. De valkenjacht was een geliefde vorm van jagen. Na de jacht was er vaak een groot feestbanket, waar het wild op tafel kwam.

Kenniscentrum Westlands Erfgoed

Het Westlands Museum is systeempartner van de Gemeente Westland en beheert een kenniscentrum over het Westland en de (glas-)tuinbouw met een belangrijke ondersteunende rol voor het Westlandse erfgoedveld:

INFORMATIECENTRUM

Ten behoeve van studie en onderzoek beschikt het Westlands Museum over een uitgebreide bibliotheek, een verzameling historische topografische kaarten, een grote foto- en dia-verzameling en een mooie verzameling oude ansichten. In 2025 is weer een groot deel van het beeldmateriaal gedigitaliseerd door enthousiaste vrijwilligers.

ONTSLUITEN VAN KENNIS

In 2022 is in samenwerking met het Historisch Archief Westland de website [erfgoedwestland](https://erfgoedwestland.nl) gelanceerd met als doel om alle relevante Westlandse historische informatie beschikbaar te krijgen op één website. Sindsdien wordt er steeds meer beeldmateriaal beschikbaar. Ook in 2025 hebben vrijwilligers van het Westlands Museum hard gewerkt aan het standaardiseren van de beeldbankregistratie en bibliotheekcollectie, ten behoeve van een betere ontsluiting via de website erfgoedwestland.nl.

ONDERSTEUNING WESTLANDSE ERFGOEDORGANISATIES

Het Westlands Museum biedt ondersteuning aan de Westlandse erfgoedorganisaties (in de streek) in de vorm van advies, beschikbaar stellen van voorwerpen, kennis en coördinatie. Halfjaarlijks organiseert het museum het Coördinatorenoverleg, waar afstemming plaatsvindt en plannen ontwikkeld worden. Het museum is lid van de werkgroep Erfgoedbescherming Westland en in die hoedanigheid is er grote betrokkenheid bij het project 'Monumentenborden' waarbij het museum de officiële fondsaanvrager is, en ook in de projectgroep vertegenwoordigd is. In 2025 zijn drie nieuwe centrumborden ontwikkeld en geplaatst, en ook een extra informatiebord bij het 'Hof van Wateringen'. Ook zijn weer diverse monumentenbordjes aangebracht door deze werkgroep.

Het museum is de thuisbasis van de Studiegroep Genealogie Westland (stamboomonderzoek) en het Genootschap Oud-Westland. In het museum hebben zij vergader- en werkruimtes en kunnen zij hun materiaal en documentatie opslaan. Ook alle andere Westlandse historische verenigingen en werkgroepen kunnen de vergaderruimte en andere faciliteiten van het museum om niet gebruiken.

SAMENWERKING MET ANDERE PARTIJEN

Het museum heeft geregeld overleg met de drie andere culturele systeempartners van de gemeente Westland. Ook wordt deelgenomen aan de overleggen van de Cultuuralliantie, in 2024 opgericht als opvolger van Cultureel Platform Westland. In deze alliantie zijn alle Westlandse cultuurorganisaties via koepels vertegenwoordigd. Met de deelname aan Bezoek-Westland wordt actief gewerkt aan het toeristisch promoten van het Westland.

KENNISCENTRUM IN CIJFERS

Boeken, tijdschriften en artikelen over het Westland	11.000
Diversen onderwerpen dia's	18.044
Diverse onderwerpen foto's	15.436
Negatieven Tuinderij	45.630
Groente en Fruit (foto's en negatieven)	21.636
Ansichtkaarten van de dorpen	4.213
Collecties van Piet Kruijk, Krijn van Dijk en Staalduinen	6.449
Kaarten en tekeningen	400
Totaal	122.808

Educatie

BINNEN SCHOOLVERBAND

Voor het onderwijs biedt het museum speciale educatieve programma's aan, waarin de leerlingen van alles ontdekken over de geschiedenis van de eigen omgeving en de (glas-)tuinbouw. De missie is om iedere basisschoolleerling minimaal één keer in de basisschoolperiode een bezoek te laten brengen aan het museum, want wie zijn wortels kent, heeft de toekomst. Voor het voortgezet onderwijs en het mbo bieden we programma's op maat aan.

Voor het primair onderwijs hebben we de volgende programma's:

- Ik ben een tuinder: onderbouw, groep 1-3
- Van tomatenhobbel tot veilingklok: middenbouw, groep 4-5
- Tuinbouw van Toen: bovenbouw, groep 6-8
- Westlandse Romeinen: bovenbouw, groep 7-8
- Waar komt toch die groente vandaan: bovenbouw, groep 6-8. In samenwerking met Tomatoworld en WNTweb.

BUITEN SCHOOLVERBAND

Voor groepen biedt het museum rondleidingen op afspraak aan. Het museum heeft een team van negen enthousiaste rondleiders, die een tuinbouwgerelateerde achtergrond hebben. Ze leiden de groepen rond in de vaste presentatie van het museum en in de museumtuin en geven een demonstratie kloinkopen in de afmijnzaal. Tijdens de zomermaanden biedt het museum op vrijdagmiddagen aan individuele bezoekers instaprondleidingen aan.

Uitgelicht

KLASSENDAG 2025 IN HET WESTLANDS MUSEUM

Het Westlands Museum doet altijd graag mee aan de Klassendag, die wordt georganiseerd voor de Westlandse basisscholen in het kader van Open Monumentendag. Dit jaar ontvingen we op 12 september twee enthousiaste groepen 7 van de Kyckert in Wateringen. Ze werden ontvangen door onze museumdocenten, die ze een uur lang meenamen door de historie van het Westland. De leerlingen leerden op een leuke en actieve manier het Westlands Museum kennen en ontdekten wat typisch Westlands is. De historische tuin en een demonstratie klokinkopen in de veilingzaal mochten natuurlijk niet ontbreken. De leerlingen vonden het erg leuk om meer te leren over het verleden van hun eigen omgeving. Eén leerling was zelfs zó enthousiast dat hij de volgende dag terugkwam met zijn vader, omdat hij "nog lang niet uitgekeken was".

EDUCATIE IN CIJFERS

	2025	2024
Aantal school (basis en voortgezet onderwijs) en kinderopvang bezoeken	25	15
Rondleidingen	141	128
Instaprondleidingen	8	6

	2025	2024	Vershil	Vershil %
Leerlingen	564	269	295	110%
Kinderen	766	850	-84	-10%
Totaal bezoek museum	1.330	1.119	211	19%

Overige activiteiten

Het museum organiseert een veelzijdig activiteitenprogramma waarin ontmoeten en met elkaar in gesprek gaan centraal staan. Bij het organiseren van activiteiten werken we graag samen met culturele partners als Westland Cultuurweb en de Bibliotheek, welzijnsorganisaties en met verenigingen en organisaties uit het Westlandse erfgoedveld. Het museum organiseert museumgerelateerde activiteiten en niet-museumgerelateerde activiteiten.

MUSEUM GERELATEERDE ACTIVITEITEN

Deze activiteiten zijn verbonden aan een tentoonstelling of thema van het Westlands Museum. In 2025 organiseerden we:

- Filmvoorstellingen: Laatste kouwe tuinder (2x) en Westland vanaf het water (2x)
- Creatieve workshops, zoals Impressionistisch schilderen en Botanisch tekenen. Voor kinderen de workshop Ontwerp je eigen wapenschild
- Rondleidingen voor individueel publiek in de vakanties
- Rondleidingen voor speciale doelgroepen
- Fietstochten: tweemaal Natuur- en historische fietsexcursie

- Cursussen druiven snoeien (vier cursusdagen gedurende het jaar), voor twee groepen
- Vijf lezingen, gerelateerd aan de expositie over WO2

NIET-MUSEUMGERELATEERDE ACTIVITEITEN

Het museum is een populaire locatie voor feesten, partijen, groepsbezoeken en vergaderingen. Daarbij wordt in de meeste gevallen een relatie gelegd met een bezoek aan het museum. We ontvangen diverse groepen tot ongeveer 60 personen. Er is één ruimte beschikbaar voor bijeenkomsten zoals vergaderingen, trainingen, recepties en overige activiteiten.

Uitgelicht

ACTIVITEITEN VOOR SPECIALE DOELGROEPEN

Het Westlands Museum wil meer faciliteiten scheppen om (kwetsbare) doelgroepen te bedienen. Het gaat om mensen die bijvoorbeeld van huis uit niet gewend zijn om een museum te bezoeken, maar ook om mensen die uit zichzelf het museum niet kunnen bezoeken of daar een drempel toe voelen. Op 11 december mochten we een NT1-groep ontvangen van de Taal+ klas van ROC Mondriaan. De les werd mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Erfgoedhuis Zuid-Holland. De groep werd ontvangen met koffie en appeltaart en volgde daarna een speciale rondleiding door de tentoonstelling 'Steenrijk. Ridders en kastelen in het Westland' door conservator Marjonne Kube. Vervolgens gingen ze met elkaar in gesprek en sloten af met wat te drinken. De deelnemers waren zo enthousiast, dat ze de rest van het museum ook nog wilden bewonderen. Al met al was het een geslaagde middag, waarin laagdrempelig communiceren over erfgoed centraal stond.

ACTIVITEITEN IN CIJFERS

	2025	2024
Aantal deelnemers	1.272	1.127

Organisatie

Het Westlands Museum is een stichting met een bestuur, een professionele staf, en 100 vrijwilligers.

BESTUUR

In 2025 is afscheid genomen van Jan Prins als bestuurder van de stichting. Nieuw toegetreden zijn Martha Vollering en Martin Groen, waarmee het bestuur eind 2025 uit vier personen bestond.

STAF

Het management van het museum is in handen van Gustaaf van Gaalen en Marjonne Kube. Zij zijn voor respectievelijk 0,9 en 0,84 fte in dienst van het museum. Daarnaast is Clare de Brabander in dienst als Coördinator publiekszaken (0,66 fte), die zich onder andere richt op de werving en begeleiding van de groepen.

VRIJWILLIGERS

Het Westlands Museum draait vooral op vrijwilligers die liefde hebben voor de streek en haar historie.

Dankzij hen lukt het om jaarrond gasten te ontvangen, de historische tuin op orde te houden, documenten te digitaliseren, groepen rond te leiden, voorwerpen te archiveren, catering te verzorgen, bouwklussen te doen, het depot op orde te maken en de bibliotheek actueel te houden. Het aantal vrijwilligers eind 2025 bedroeg 98 (2024: 94).

Sponsors, fondsen en donateurs

Het Westlands Museum fungeert sinds 2007 als kernpartner van de gemeente op het gebied van erfgoed. De Gemeente Westland verleent jaarlijks een subsidie aan het museum om kerntaken uit te voeren. Dit vormt een groot deel van de inkomsten van het museum.

BEDRIJFSVRIENDEN VAN HET MUSEUM

Sinds 2020 is het voor bedrijven mogelijk om zich te verbinden aan het museum. Tot en met 2024 was dat enkel in de vorm van bedrijfsvrienden, die een bijdrage leveren van € 500. In 2025 is een plan uitgewerkt om het aanbod voor bedrijven te verbreden, met ook een forsere binding (en tegenprestatie) in de vorm van Hoofdparters (€ 7.500) en Partners (€ 2.500). Eind 2025 hadden de volgende bedrijven zich aan het museum verbonden:

HOOFDPARTNERS

Kubo Groep
Rabobank

PARTNER

Best Fresh Group

BEDRIJFSVRIENDEN

Horconex Horticultural Projects
Schermed
AUB van Bergen Personeelsdiensten
vandervalk+degroot
Riezebos online en offline promotie
Batist Aluminium Constructies

DONATEURS

Eind 2025 bedroeg het aantal donateurs 415 (2024: 437).

Financieel

BALANS EN EXPLOITATIEREKENING

2024 was financieel voor de stichting een goed jaar door het succes van de Viegers-tentoonstelling. In 2025 viel dat niet te evenaren. Ondanks de daling van het aantal bezoekers in 2025 zijn de totale opbrengsten gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar. De daling van entreegelden en verkopen is voor een belangrijk deel gecompenseerd met de inflatiecorrectie van de gemeente en hogere sponsorgelden. Het aantal betalende bezoekers is uitgekomen op 9.021 in 2025 (2024: 13.644). Ondanks de daling staat 2025 in de top drie van best bezochte tentoonstellingen. De totale opbrengsten kwamen uit op € 429.616 (2024: € 441.230).

De totale kosten ten opzichte van 2024 stegen met € 11.738 tot een bedrag van € 427.328.

De belangrijkste oorzaken waren de stijging van salariskosten - doordat het gehele jaar 3 medewerkers werkzaam waren -, CAO-verhoging en stijging van overige exploitatie. Voorbeelden zijn de aanschaf van een AED en computers en doorgevoerde verbeteringen in de ICT. Daar staat tegenover dat de kosten van museale activiteiten zijn gedaald. Het nettoresultaat kwam in 2025 uit op winst van € 12.290 (2024: €25.642).

De jaarrekening is vastgesteld door het bestuur van de Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland op 31 augustus 2026.

Secretariaat van de Stichting
Streek- en Tuinbouwhistorie Westland
Middel Broekweg 154
2675 KL Honselersdijk
Tel. 0174-621084
Internet: www.westlandsmuseum.nl
E-mail: info@westlandsmuseum.nl

Jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATSBEPALING

ACTIVITEITEN

De stichting verwerft, beheert en exploiteert een centrale vestiging ten dienste van het streek- en tuinbouw historisch werk in het Westland, alsmede alle overige zaken die met de streek- en tuinbouw-historie verband houden of daaraan bevorderlijk kunnen zijn, en het anderszins scheppen van mogelijkheden tot het ontwikkelen van activiteiten ten behoeve van het hiervoor omschreven doel.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld op basis van de door de stichting zelfgekozen grondslagen afgeleid van de algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten.

Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen dan wel tegen bedrijfswaar-

de indien deze laatste lager is. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs, waarbij waar nodig rekening wordt gehouden met de restwaarde van het actief. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- a. Gebouwen - 25 jaar/ 4%
- b. Inrichting tentoonstelling - 10 jaar/ 10%
- c. Inventaris - 10 jaar/ 10%
- d. Computers/multimedia - 5 jaar / 20%

De investeringen die zijn gefinancierd uit speciale inzamelingsacties of toegekende subsidies worden niet geactiveerd. Verder wordt verwezen naar 2.5. Aanvullende informatie Materiële vaste activa. De eigen investeringen > € 1.750 per actief worden geactiveerd.

VOORZIENING GROOTONDERHOUD

Deze voorziening is gevormd ter egalisatie van kosten voor het planmatig onderhoud aan het museumgebouw inclusief elektronica.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden en aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten worden bepaald op historische kostprijs met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Kosten waarvoor een bestemmingsreserve is gevormd worden direct ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserves worden gevormd op basis van een bestuursbesluit tot het doen van uitgaven en worden in het jaar van besluitvorming ten laste van het resultaat gebracht.

BALANS

Balans per 31 december	2025		2024	
Voor verwerking saldo exploitatierekening	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Inventaris	<u>2.964</u>	2.964	<u>4.365</u>	4.365
Vlottende activa				
Statiegeld		462		293
Geldmiddelen				
Kas	1.382		1.280	
Rabobank rekening courant	256.666		68.882	
Rabobank BedrijfsSpaarRekening	750.000		370.000	
Rabobank BedrijfsBonusRekening	<u>77.012</u>		<u>75.779</u>	
		1.085.060		515.941
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren	5.636		946	
Waarborgsom Bovendijk	4.050		4.050	
Omzetbelasting	16.600		16.910	
Nog te ontvangen/vooruitbetaald	<u>12.994</u>		<u>6.978</u>	
		39.280		28.884
Totaal activa		<u>1.127.766</u>		<u>549.483</u>

Balans per 31 december

	2025		2024	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Stichting vermogen				
Vrije reserve	17.289		30.642	
Bestemmingsreserves	<u>28.065</u>		<u>53.942</u>	
		45.354		84.584
Voorziening groot onderhoud		132.387		105.915
Vreemd vermogen				
Kortlopend vreemd vermogen				
Uit te voeren projecten	881.494		286.013	
Crediteuren	4.323		10.799	
Gereserveerd vakantiegeld + sociale lasten	7.639		6.688	
Gereserveerde vakantiedagen	35.775		35.635	
Vooruit ontvangen/nog te betalen	16.420		13.863	
Belastingen en sociale premies	<u>4.374</u>		<u>5.986</u>	
		950.025		358.984

TOELICHTING OP DE BALANS

	2025		2024	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa	Inventaris	Woning	Inventaris	Woning
<i>Aanschafwaarde</i>				
Openingsbalans	7.005	48.223	7.005	48.223
Aanschaffingen huidig jaar	0	0	0	0
Desinvesteringen huidig jaar	0	0	0	0
Totaal aanschafwaarde	7.005	48.223	7.005	48.223
<i>Cumulatieve afschrijvingen</i>				
Openingsbalans	2.640	48.223	1.239	48.223
Afschrijving huidig jaar	1.401	0	1.401	0
Desinvesteringen huidig jaar	0	0	0	0
Totaal cumulatieve afschrijvingen	4.041	48.223	2.640	48.223
Boekwaarde einde periode	2.964	0	4.365	0

De WOZ-waarde van het gebouw per 1 januari 2025 bedraagt € 1.610.000.

Geldmiddelen	1.085.060	515.941
---------------------	------------------	----------------

Deze stijging is mede veroorzaakt door de voorschoten ontvangen in verband met de komende verbouwing / verduurzaming van het museum. De geldmiddelen zijn gereserveerd en zullen nodig zijn voor reeds afgesloten verplichtingen en nog af te sluiten verplichtingen.

Eigen vermogen		
Saldo per 1 januari	30.642	26.383
Naar Bestemmingsreserves	-25.642	-21.383
Exploitatieresultaat 2024	0	25.642
Exploitatieresultaat 2025	12.289	0
Saldo 31 december	17.289	30.642

De vrije reserve is het cumulatief resultaat over de afgelopen jaren na verdeling van het resultaat. Als de vrije reserve meer bedraagt dan €5.000, zal het meerdere worden toegewezen aan een nog te bepalen bestemmingsreserve. In geval van een verlies worden de opgebouwde bestemmingsreserves als eerste afgebouwd. Het bestuur stemt in om het gerealiseerde resultaat tot een bedrag van €12.289 toe te voegen aan de bestemmingsreserve de herstructurering en andere verbetering van het museum.

Bestemmingsreserves		
Saldo per 1 januari	53.942	32.559
Toevoeging uit exploitatieresultaat	25.642	21.383
Onttrekking in verband met de verbouwing	-51.519	0
Saldo 31 december	28.065	53.942

De bestemmingsreserve is gereserveerd voor de voorbereiding voor de verduurzaming en verbouwing van het museum. In 2025 zijn €51.519 onderzoekskosten ten laste van deze reserve gebracht.

	2025		2024	
	€	€	€	€
Voorziening Groot onderhoud				
Saldo 1 januari	105.915		98.148	
Onttrekking doorvoeren van onderhoud achterstallig onderhoud opstellen tuin.	0		-7.406	
Dotatie	26.472		15.173	
Saldo 31 december		132.387		105.915

In verband met herziene offertes en herziening onderhoud tuinobjecten is extra €12.000 gedoteerd. De verwachting is dat een aanzienlijk deel van het onderhoud in 2026 zal worden uitgevoerd.

Uit te voeren projecten:

Zonnepanelen	15.888		15.888	
Erfgoededucatie	10.847		10.847	
ErfgoedWestland.nl (voorheen HIP)	68.608		68.608	
Jeugdcultuur	1.065		1.065	
Erfgoedbescherming Westland, monument bordjes.	15.440		17.868	
Tentoonstelling: Steenrijk - Ridders en kastelen in het Westland	3.041		-75	
Tentoonstelling: Tussen Kunst & Reclame	0		4.085	
Tentoonstelling: Panorama van het Westland	0		1.394	
Project: Beeldmateriaalruimte	10.000			
Herstructurering en andere verbeteringen	44.608		44.608	
Project Verduurzaming en verbouwing	711.997		121.725	
		881.494		286.013

De status van de voortgang verschilt per project. Van een aantal projecten is de voortgang in de eindfase, waarvan de verwachting is dat deze in 2026 kunnen worden afgesloten.

Het project Erfgoed Westland is een bijdrage voor de digitalisering van foto's, dia's etc.

Dit is een lange termijn project. Een werkgroep voert dit uit.

De herstructurering en andere verbeteringen is een project waaruit de toekomstige kosten als gevolg van verdere professionalisering worden gefinancierd.

Voor de verduurzaming en verbouwing zijn verschillende voorschotten / bijdragen ontvangen en in mindering zijn de gemaakte kosten gebracht.

Vooruit ontvangen/nog te betalen

Vooruit ontvangen bijdragen fondsen	1.500		1.500	
Flynth, accountantscontrole (2024 en 2025)	6.650		3.150	
Te betalen rekeningen	2.906		2.928	
Vooruit ontvangen deelname workshops	973		1.513	
Nog af te dragen boekverkoop en reservering voorraad verschillen	4.391		4.743	
Overigen	0		28	
		16.420		13.862

EXPLOITATIEREKENING

	definitief 2025		jaarplan 2025	2024	
	€	€		€	€
BATEN					
Bijdragen					
Gemeente Westland: exploitatie subsidie	237.059		237.059	228.381	
Gemeente Midden Delfland: subsidie	0		500	0	
Sponsors	12.700		16.000	2.450	
Donateurs	13.393		14.000	14.021	
Giften	1.877		600	1.551	
		265.029	268.159		246.403
Toegang					
Entreebewijzen	55.487		40.000	64.049	
Verhuur ruimte	3.008		0	4.203	
		58.495	40.000		68.252
Verkopen					
Activiteiten	12.901		8.000	9.560	
Consumpties	68.462		40.000	76.362	
Boeken	5.940		4.000	12.693	
Groenten	5.560		5.500	5.883	
Souvenirs & overige	6.207		3.500	10.211	
		99.070	61.000		114.709
Overige inkomsten					
Rente	6.700		6.000	3.171	
Overige baten	10.322		2.000	8.695	
		17.022	8.000		11.866
Totaal inkomsten		439.616	377.159		441.230
Ten laste van Vrije reserve			17.341		

	definitief 2025		jaarplan 2025	2024	
	€	€	€	€	€
LASTEN					
Personeel en vrijwilligers					
Salarissen, sociale lasten en pensioenen	189.830		202.000	172.410	
Ontvangen ziektegeden	0		0	0	
Ziekteverzuimkosten	3.677		3.700	3.030	
Saamhorigheidsbevordering	7.238		6.500	7.721	
Overige kosten	3.879		4.500	4.502	
		204.624	216.700		187.663
Huisvestingskosten					
Onderhoud gebouwen en terrein	7.470		6.000	17.664	
Afschrijvingskosten	1.401		1.500	1.401	
Dotatie voorziening grootonderhoud	26.472		12.000	15.173	
Energie, water, vuilafvoer	20.927		20.000	20.190	
Verzekeringen	7.557		7.500	7.530	
Rioolheffingen, OZB, waterschap	9.807		10.500	9.665	
Schoonmaak	12.126		12.800	11.287	
Depot	21.464		22.500	20.563	
		107.224	92.800		103.473
Overige exploitatie					
Overige exploitatie	29.161		20.000	12.564	
Accountantskosten	3.500		3.400	3.300	
		32.661	23.400		15.864
Museale activiteiten					
Onderhoud collectie	0		0	0	
Aankoop collectie en bibliotheek	23		400	32	
Vaste tentoonstelling	0		0	0	
Vervanging technische installaties	0		0	0	
Tijdelijke tentoonstelling	19.066		10.000	39.270	
Tentoonstellingen wagenshuur	-196		0	0	
Abonnementen/contributies	1.818		2.000	1.890	
Kosten educatie	325		500	315	
Kosten historische tuin	3.983		3.500	4.079	
		25.019	16.400		45.586
Inkoop					
Consumpties	29.759		18.000	30.748	
Boeken	3.885		3.000	5.164	
Groenten en verpakkingsmateriaal	46		400	261	
Souvenirs & overig	3.193		3.000	5.318	
Kosten activiteiten	6.151		7.000	5.383	
		43.034	31.400		46.874
Promotie					
Advertenties	2.358		5.000	7.969	
Presentaties (werving)	5.769		1.500	2.131	
Promotiematerialen	1.424		1.000	483	
Kosten StreekHistorie	5.215		6.300	5.543	
		14.766	13.800		16.126
Totaal lasten		427.328	394.500		415.586

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

	2025	2024
	€	€
Sponsors	<u>12.700</u>	<u>2.450</u>
Dankzij de hoofdpartner Kubo, partner Best Fresh en de 5 museumvrienden bedragen de sponsor gelden €12.700 in 2025.		
Toegang	<u>55.487</u>	<u>64.049</u>
Het aantal betalende bezoekers is met 34% gedaald tot 9.021. Door een hoger gemiddeld tarief van €5,29 (2024: €4,39) is de daling beperkt gebleven tot 13,4%. Het aandeel van museumkaart is 45% (2024: 52%).		
Verkopen	<u>99.070</u>	<u>114.709</u>
De <u>Activiteiten</u> zijn gestegen met €3.340 tot €12.901 in 2025. Dit jaar is een goed jaar voor excursies en partijen. Door de afname van de bezoekers en meer bedrijven en partijen is de daling van <u>consumpties</u> beperkt gebleven tot 10%. De daling van omzet <u>boeken</u> met €6.753 is dat er in 2025 geen tentoonstelling boek in eigen beheer is uitgegeven.		
Overige inkomsten - overige baten		
Vrijval Tentoonstellingen	4.959	6.126
Nabetaling van fonds	1.500	0
Nabetaling Museumkaart en entreegelden	3.863	2.404
Overige	<u>0</u>	<u>165</u>
	<u>10.322</u>	<u>8.695</u>
Lasten		
Personeel en vrijwilligers	<u>204.624</u>	<u>187.663</u>
De coördinator catering is in april 2024 vertrokken. De functie is anders ingericht en per september 2024 is de medewerker coördinator publiekszaken gestart. Verder zijn de salariskosten in verband met de CAO verhoging toegenomen.		
Tijdelijke tentoonstelling	<u>19.066</u>	<u>39.270</u>
De afname is te verklaren doordat er in 2024 twee grote tentoonstellingen zijn gehouden. Ben Viegars €17.000 en Kunst en reclame €10.000.		
Inkoop	<u>43.034</u>	<u>46.874</u>
Door de daling van de omzet is de daaraan gerelateerde kostprijs verkopen ook gedaald.		

	2025	2024
	€	€
Overige exploitatie		
Telefoonkosten	258	280
Kantoorbenodigdheden	1.274	1.728
Portokosten	171	235
Reproductiekosten en drukwerken	1.217	0
Huishoudelijk verbruik	3.867	2.035
Overige assurantiepremies	333	333
Computerkosten	6.735	1.447
Kosten adm., boekhouden, salarissen	2.492	2.270
Diverse algemene kosten	10.715	1.746
Kosten kassasysteem	1.234	1.400
Bankkosten	841	833
Kasverschillen	24	257
	<u>29.161</u>	<u>12.564</u>

AANVULLENDE INFORMATIE

MATERIËLE VASTE ACTIVA

In deze paragraaf zijn alle te activeren investeringen opgenomen, ongeacht de wijze waarop de financiering heeft plaats gevonden. Geeft tevens zicht op het vastgelegd vermogen (onderdeel stichtingsvermogen).

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATSBEPALING MATERIËLE VASTE ACTIVA:

De bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen dan wel tegen bedrijfswaarde indien deze laatste lager is. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs dan wel van de boekwaarde, waarbij waar nodig rekening wordt gehouden met de restwaarde van het actief.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- a. Gebouwen - 25 jaar/ 4%
- b. Inrichting tentoonstelling - 10 jaar/ 10%
- c. Inventaris - 10 jaar/ 10%
- d. Computers/multimedia - 5 jaar/ 20%

De eventueel ontvangen algemene investeringssubsidies zijn in mindering gebracht op de aanschafwaarde. De investeringen die zijn gefinancierd uit speciale inzamelingsacties of specifiek toegekende subsidies of fondsbijdrage worden geactiveerd, waarbij de ontvangen gelden als "vastgelegd vermogen" onder het stichtingsvermogen zijn opgenomen. Uit "vastgelegd vermogen" valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar ratio van de afschrijvingen op het materieel vast actief.

	2025	2024
	€	€
Overige exploitatie		
Telefoonkosten	258	280
Kantoorbenodigdheden	1.274	1.728
Portokosten	171	235
Reproductiekosten en drukwerken	1.217	0
Huishoudelijk verbruik	3.867	2.035
Overige assurantiepremies	333	333
Computerkosten	6.735	1.447
Kosten adm., boekhouden, salarissen	2.492	2.270
Diverse algemene kosten	10.715	1.746
Kosten kassasysteem	1.234	1.400
Bankkosten	841	833
Kasverschillen	24	257
	<u>29.161</u>	<u>12.564</u>

De aanschaf van twee computers, het uitbesteden van ICT en het doorvoeren van verbeteringen naar aanleiding van een onderzoek zijn de oorzaak dat de computerkosten zijn gestegen. De sterke stijging van de diverse algemene kosten zijn onder andere veroorzaakt door aanschaf van een AED, het wijzigen van statuten, ontwerp van interieur van foyer en aanschaf museumstoelen.

Verloopstaat Materiële vaste activa over 2025

Materiële vaste activa	Land	Gebouw	Renovatie gebouw	Inrichting tentoonstelling	Inventaris	Computers / multimedia	Totaal
Aanschafwaarde							
Openingsbalans	115.372	342.490	743.544	257.943	118.289	104.263	1.681.901
Aanschaffingen huidig jaar	-	-	-	-	4.315	-	4.315
Desinvesteringen huidig jaar	-	-	-	-	-	-	-
Totaal aanschafwaarde	115.372	342.490	743.544	257.943	122.604	104.263	1.686.216
Cumulatieve afschrijvingen:							
Openingsbalans	-	342.490	287.505	232.149	106.680	92.046	1.060.870
Afschrijvingen huidig jaar	-	-	29.742	25.794	12.961	9.058	77.555
Desinvesteringen huidig jaar	-	-	-	-	-	-	-
Totaal cumulatieve afschrijvingen	-	342.490	317.247	257.943	119.641	101.104	1.138.425
Boekwaarde einde periode	115.372	-	426.297	-0	2.963	3.159	547.791

FASTGELEGD VERMOGEN

(ONDERDEEL STICHTINGSVERMOGEN)

Het vastgelegd vermogen is gelijk aan de som van de boekwaarde Materiële vaste activa, dat is gefinancierd uit inzamelingsacties en toegekende subsidies.

Het vastgelegd vermogen eind 2025 is de boekwaarde €547.791.

GECORRIGEERDE VERLOOPSTAAT

NA CORRECTIE VAN GEMEENTESUBSIDIE:

Op verzoek van de gemeente is de verloopstaat gecorrigeerd voor de ontvangen subsidie van de gemeente Westland met betrekking tot het Revitalisering project (opgeleverd 1 mei 2015).

Overzicht op verzoek van de gemeente:

MVA

Aanschafwaarde einde boekjaar	1.686.216
Subsidie	-939.365
Gecorrigeerd aanschafwaarde	746.851
Cumulatieve afschrijvingen einde boekjaar	1.138.425
Afschrijvingen subsidie	-519.123
Gecorrigeerd cumulatieve afschr.	619.302
Gecorrigeerd boekwaarde	127.549

De ontvangen subsidie wordt gecorrigeerd op de cumulatieve afschrijvingen afgeschreven op basis van de gemiddelde afschrijvingstermijn.

AFFICHEKUNST

Art Nouveau

Door de ontwikkeling van de lithografie werd het mogelijk om affiches op grote schaal te produceren. Vooral in het bruisende Parijs hingen ze overal op de uitgestrekte boulevards. Ze prezen evenementen, producten en diensten aan. Bekende Franse kunstenaars als Jules Chéret (1836 - 1932) en Henri de Toulouse-Lautrec (1864 - 1901) maakten prachtige Art Nouveau ontwerpen. De affiches waren een nieuwe manier van artistieke expressie en reclame ineen.

Grote impact

Nederlandse kunstenaars lieten zich graag inspireren door de laatste internationale ontwikkelingen. Jan Toorop ontwierp in 1894 bijvoorbeeld het wereldberoemde Art Nouveau affiche voor Delftse slaolie. De impact van dit affiche was zo groot, dat de sierlijke stijl in Nederland zelfs bekend werd als 'slaoliestijl'. Voor kunstenaars was het ontwerpen van affiches aantrekkelijk omdat de aanplakbiljetten voor iedereen zichtbaar waren. Zoals in dit deel van de tentoonstelling te zien is, gaf de nieuwe kunstvorm jonge kunstenaars bovendien volop de ruimte om te experimenteren.

